

Posamezna številka stane 1 din.

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inserirati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravišтво sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

„Naša Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravišтво je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.

Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

41. številka.

MARIBOR, dne 29. maja 1925.

Letnik I.

Kaj hoče g. Pašič?

Kar je Pašič povedal svojemu klubu glede sporazuma, je mnoge zelo iznenadilo: eni so bili razočarani in poparjeni, drugi in to so samostojni demokrati so pa na vso moč vpili o zmagi in najboljšem položaju svoje politike kljub temu, da jih Pašič ni niti z besedico omenil. Poleg strankarsko zainteresiranih so bili tudi taki, ki so mislili, da je Pašič res že prestar in preizmučen za politiko ter da je samo iz onemoglosti legel v posteljo. Pa so se prevarali tudi ti, ker se je Pašič točno po svojem programu vlegel in je po tem svojem programu tudi vstal.

Pred svojim klubom je Pašič izjavil, da se z radičevci niso vodila »pogajanja«, ampak samo »razgovori«. Razlika med pogajanjem in razgovori se v danem slučaju veliko premalo upošteva. Pogajanja so namreč prava in odkrita trgovina, dočim so razgovori navadno tihotapstvo, ki se po potrebi vedno zataji.

Očividno so to razliko najmanj upoštevali samostojni demokrati, ki se obnašajo sedaj tako, kot bi bili dobili od Pašiča bogzna kako trdno zagotovilo sodelovanja v vladi. Če bi se le malo bolj poglobili v razliko med pogajanjem in razgovori, če bi malo objektivneje sodili o Pašičevih naklepih in metodah, bi morali takoj spoznati, da jim je Pašič tudi s tem svojim govorom točno in neizprosno povedal, da so poleg njega samo od danes do jutri.

Na eni strani je pa tudi v Zagrebu precej optimizma, ki izhaja iz nepoznanja ljudi in razmer v Beogradu. Pašičevo zavlačevanje ima dvojni cilj in namen.

Najprej je Pašič za razgovore z radičevci določil ljudi, ki jih že od nekdaj uporablja za vse nečedne politične trgovine. Ti ljudje so povrh še korupcionisti, ki so že pred leti izzvali najhujši odpor in ogorčenje cele opozicije in proti katerim se je najostreje nastopilo lani pod Davidovič—Koroščevo vlado, katero so podpirali Hrvati. Ko so sedaj Laza Marković, Velizar Janković, Janjič in Kojič, ki na nobeden način niso mogli postati ministri v PP. vladi, začeli tako lepo »razgovarjati« z radičevci, so mislili cinični voditelji protiljudske politike, da je to najboljšo sredstvo za diskreditiranje ideje sporazuma, ki je lani pod Davidovičevo vlado zavzela tako velik razmah.

Potem je pa namen Pašičev ta, da se radičevce do prihodnjih volitev popolnoma poniža na stopnjo popolnih kapitulirancev, ki morajo vse sprejeti ter stojijo pred volilci ne samo brez idej, ampak tudi brez vseh pridobitev za svoje popuščanje. Izpodrinjenje Pribečevića in njegove skupine od oblasti, bi bila za radičevce pred narodom na vsak način pridobitev in ko so Hrvati odločno povdarjali: »S Pribečevićem skupaj ne gremo niti v raj, kaj šele v vlado« — si je Pašič mislil, pa dajmo na Radičeve poslance še toliko pritisniti, da bodo tudi to žabo pogoltnili, ter se s samostojnimi demokrati, ki so tako silno osovraženi med Hrvati, vsaj za kratek čas na vladi približno tako kompromitirali kot lani dr. Šurmin in dr. Drinkovič.

Pašič sedaj vse odloga in če bi, recimo verifikacijo preostalih 24 hrvatskih mandatov odložil za mesec dni, lahko dela med tem s Pribečevićovo skupino v parlamentu, kar hoče. Sprejme lahko najreakcionarnejše zakone in če bi potem sprejel radičevce v vlado, bi tudi oni prevzeli na sebe odgovornost, če že ne za sprejetje teh zakonov, potem pa vsaj za to, kar bi vlada na podlagi teh zakonov počejala.

Pašič drži radičevce v pravih vicah in z ozirom nato, koliko se bodo omehčali v primernem času, jih bo pozval v sedanjo PP. vlado, ali bo pa z njimi res napravil čisti RR strankarski kompromis. V slučaju PPR. kompromisa bi radičevce zgrabila usoda Šurmina in Drinkoviča, a tudi za slučaj RR strankarskega sporazuma ali celo vlade, bi Pašičev ožji štab preskrbel, da jim ne bo lahka pot med hrvatski narod. Današnje vodstvo radikalne stranke dela sistematično na tem, da bi ob prihodnjih volitvah lahko poslalo svoje agitatorje na Hrvatsko s sledečim vabilom: Kaj boste volili radičevce, ko delajo vendar vse, kar mi hočemo, ko so brez-pogojno z nami itd. Kaj boste volili pomočnika, ko lahko volite mojstra.

Končno Pašič ne mara močnih strank okrog sebe in svoje stranke. Najbolj na poti mu je stranka, ki predstavlja eno celo pokrajino, ali pa je celo združila ves narod. Vse mogoče se poskuša in počenja, da se taka stranka razbije in razleti na več malih skupin, s katerimi se potem »razgovarja«, izigravajoč eno proti drugi. Vrhovni radikalni štab bi užival, če bi lahko zopet mešal in spletkaril med »desničarji«, »centrumom« in »levičarji«, med »Sulejmani« Srbije in »Turki« Bosne, med stranko hrvatske »gospode« in stranko hrvatskih seljakov itd.

Da bi se vsaj nekaj od vsega tega doseglo, za to je še vedno politika zavlačevanja, učenjavanja, pritiskanja in samih »razgovorov« v velikem razmahu.

Mislimo, da bodo Hrvati ostali pri svoji odločni besedi, da nočejo biti skupaj s Pribečevićem niti v raj, kaj šele na vladi, priporočamo pa, naj ne bodo preveč po ceni tudi za strankarski sporazum s samimi radikali. V kolikor so tudi malovredni zaupni lepi razgovori z Lazo Markovićem in popom Janjičem, v toliko se že danes vidi precejšnje zblizanje hrvatskega seljaškega poslanca z radikalnim poslancem-seljakom. To se

Po Pašičevem govoru, ki se je takoj na razne načine ustmeno in v tisku obravnaval, je kmalu zopet nastala tišina. Radikali so samo skomigali z rameni, češ, govori se lahko marsikaj. — Samostojni demokrati so pa samo po svojih listih uprizarjali huronsko kričanje o trdni poziciji svoje skupine in »nacionalnega bloka«. Na prvih parlamentarnih sejah po govoru se je lahko opazilo, da se odnosi med radikali in radičevci niso spremenili, dočim so bili

samostojni demokrati silno osamljeni.

Videlo se je, kako samostojno demokratski ministri in poslanci ljubosumno gledajo med sejnimi odmori na vsak razgovor med radikalnimi in hrvatskimi poslanci.

Kot jedro Pašičevega govora

označujejo radikalski poslanci napoved čakanja na izid Radičevega procesa ter jasno zagotovilo, da se sporazumevanje nadaljuje. Nekateri dostavljajo, da je Pa-

je dobro pokazalo pri nedavni razpravi o kmetijskih kreditih in ker je to začetek pravega ne strankarskega, ampak narodnega sporazuma, bi bilo potrebno, da hrvatski poslanci odtegnejo svojo preveliko zaupljivost političnim trgovcem Markovičevega kova ter jo kljub vsem Pašičevim metodam naklonijo pravih srbskim narodnim poslancem, v parlamentu pa iskreno delajo v bloku narodnega sporazuma.

Po govoru g. Pašiča.

šič mimogrede namignil na Radičevo pomilostitev v slučaju obsodbe.

Radičevska izjava.

Dopisniku »Politike« je eden od vodilnih članov HSS izjavil: »Kaj naj rečem o govoru, ki se tako različno tolmači? Sicer je pa Pašič govoril samo v svojem klubu, torej ne pred javnostjo in imamo tako mi še večji vzrok, da pustimo stvari svojemu teku. Mi želimo sporazum in sodelovanje z radikali, ne mislimo pa stvari forsirati. Za nas je najvažnejše, da se ohrani parlamentarizem in da se verificirajo naši mandati, da bi lahko vsi sodelovali pri sprejemanju novih zakonov v skupščini.«

Ko mnogi govorijo o odlaganju do jeseni, mislijo radičevci, da Pašičev govor odgoditve niti za toliko časa ne pomeni. Odnosi med posameznimi radikali in radičevci se niso prav nič spremenili in radikal Laza Marković ter radičevci dr. Nikić se še vedno vozita z avtomobilom v beograjsko okolico.

Dresirani radikali.

Ni še preteklo 14 dni, ko se je na skupščinski seji, ki je razpravljala o poljedelskih kreditih, pokazal velik razdor med radikalnimi poslanci-kmeti in med radikalnimi poslanci-bankirji, advokati in drugo gospodo. Tedaj so poslanci-kmeti stanovsko zelo odločno nastopili in gospodski radikali niso uspeli niti ob koncu seje in tudi ne par dni pozneje, da poravnajo nastali spor.

Tedaj se je šlo za stekanje kmetijskega denarja v Beograd, in nekateri radikalski poslanci so odločno izjavili,

da imajo Slovenci prav.

ko temu nasprotujejo, ker se v Beogradu večina denarja uporablja za bankirske spekulacije in razkošne palače ter se le prav malo ali pa celo nič od tega ne vrne kmetu.

Odločnost radikalnih kmetijskih poslancev se upravičeno pripisuje razmahu ideje sporazuma sploh, posebej pa še

stikom med srbskimi in hrvatskimi poslanci-kmeti.

Dosedanji razgovori med radikali in radičevci imajo to dobro, da premostujejo jezove in prepade med srbskim in hrvatskim seljaštvom. Vodstvo radikalne stranke je dolgo časa držalo svoje ljudi kratko na vrvi ter jim ni pustilo gledati tja proti Hrvatom in prečanom sploh. Ob razgovorih je pa ta vrv morala popustiti.

Precej časa se že opaža, da so mnogi radikalni poslanci utemeljevanjem in razlaganjem hrvatskih in slovenskih tovarišev

prav pristopni

in da odkrito izjavljajo: res je, tudi mi bi bili za to. To pritrdjevanje pa vedno spremlja več ali manj bojazljiv »ali« in ko se razumni radikali vračajo od klubovih sej,

so naenkrat čisto spremenjeni,

kakor bi bili dobili kako injekcijo. Če se jih opominja na vse, kar so poprej sami smatrali za pravilno, odgovarjajo precej potlačeno, nekateri pa tudi malo osramočeno: Ne gre, ne gre ...

Tudi z odpornostjo v zadevah kmetijskih kreditov kmalu ni šlo več in prejšnji stanovski odpor je splahnel. Prostovoljno ali prisiljeno, a vendar brez ugovora, so vsi radikalni poslanci poslušali poljedelskega ministra Miletiča, ki je zakon o poljedelskih kreditih utemeljeval na način, proti kateremu so se pred dobrimi desetimi dnevi še toliko upirali. Ko so iz opozicije padali medklici:

»Krediti bodo za same radikale!«

se človek ni mogel ubraniti utisa, da je vodstvo radikalnega kluba ravno s tem geslom pridobilo in pomirilo vse svoje člane.

Oportunizem in separatizem — to je glavno orodje radikalnega vodstva. Gospodski voditelj bo približno na ta način pogovoril poslance-seljake, če začnejo revoltirati: »Imate prav, če se jezite nad milijonarji v Beogradu, ni pa dobro za vas, če nasprotujete stekanju denarja v Beograd. Če bi se v Beograd stekal samo en del, drugi v Zagreb, tretji v Ljubljano, bi milijonarji od enega samega dela toliko porabili, kakor sedaj od vseh treh in vam bi prav malo ostalo. Zato je boljše, če gre vse v Beograd in ker gospoda vsega ne more porabiti, za vas še vendar le precej ostane ...«

Čaršijski razsipnež in spekulant

je velikansko zlo za srbskega seljaka in sicer tako zlo, ki se seljaštvu predstavlja kot nekaj neizbežnega in nedotakljivega. Seljak nekaj časa zmerja in se roti, končno se pa uda in je vesel, če se mu od tega, kar čaršija potroši, zagotovi ostanki.

Skrb vladinovcev za invalide.

Vladna gospoda, med to prednjačijo žerjavovci, že rešuje invalidsko vprašanje od prevrata do danes. — Udejstvitve invalidnega vprašanja ravno samostojni demokrati niso samo zavirali, ampak jo že tudi na primer pod Davidovič—Koroščevo vlado s svojimi zahrbtnimi intrigami onemogočili. Po zadnjih volitvah so glasila Pribečević—Žerjavove stranke z debelimi naslovi razglašala zakonitev invalidnega vprašanja kot eno prvih in najbolj nujnih točk, ki jo more rešiti vlada narodnega bloka.

Ko smo čitali poročila »Jutra« o nujnosti invalidskega zakona, smo v »Naši Straži« priobčili notico, da bo invalidni zakon sprejet v skupščini tedaj, ko bodo vsi vojni invalidi pod grudo. Na to našo notico nam je »Jutro« od 17. aprila 1925 v šte. 90 med političnimi beležkami odgovorilo to-le:

»Invalidski zakon in dr. Koroščeva »Straža«. Medtem ko so beograjski listi že objavili te dni besedilo novega invalidskega zakona, ki ga ima pred predložitvijo narodni skupščini odobriti še ministrski svet, piše dr.

Koroščeva »Naša Straža« od 15. t. m.: Ako človek zasleduje porod našega invalidskega zakona, potem mora priznati, da bo ta zakon sprejet in uzakonjen od naše narodne skupščine tedaj, ko bodo že vsi vojni invalidi pod grudo. Kako zasleduje »Naša Straža« zadevo invalidskega zakona in kako informira svoje bralce, dokazuje pač najbolje to, da sploh ne ve ali pa zataji, da je že izdelan in da bo po pravoslavni velikonočni praznikih že predložen narodni skupščini. Ljudje pri »Straži« so ali zločinci, ali pa hočejo kovati politični kapital iz svoje lastne neumnosti. Od 17. aprila, ko nas je »Jutro« opsovalo radi obsodbe brezvestnega zavlačevanja sprejetja invalidnega zakona pa do danes, je zopet zatonil v večnost več nego en dober mesec. Vlada se v tem času niti zganila ni, da bi bila spravila na skupščinski dnevni red invalidni zakon.

Zadevo z invalidnim zakonom je vzela v roke mesto brezbrizne vlade opozicija, ki je predložila 26. maja narodni skupščini načrt zakona o invalidih, ki ga je izdajala kot v vsakem oziru invalidskim zahtevam odgovarjajočega Davidovič—Koroščeva vlada.

Kot zagovorniki nujnosti invalidnega zakona so nastopili iz vrst opozicije: bivši minister za socialno politiko dr. Behmen, Agatonovič, Bazala, Kokanovič in Kremžar.

V imenu vladne večine je odgovoril minister za socialno politiko Marko Gjurčić, ki je odklonil opozicijski načrt invalidnega zakona in obljubil predložiti od sedanjega vladnega zakona o invalidnih.

Nujnost predloga invalidnega zakona je odklonila vladna večina in med onimi, ki so z vstajanjem glasovali proti nujnosti invalidnega zakona, sta bila dr. Žerjav, ki naglašava vedno po »Jutru« nujnost tega zakona in pa z avstrijskim redom železne krone odlikovani carzanski junak dr. Pivko.

Nujnost predložitve invalidnega zakona je odklonjena s pomočjo glasov dr. Žerjava in dr. Pivka.

Sedaj po ugotovitvi teh dejstev nam naj blagovoli

Politične vesti.

PASIČ IN RAZMERE V VLADNI VEČINI.

Beograd, 27. maja.

Pašić se boji za svojo moč. Radi tega je preprečil, da se ni izvedel načrt dr. Laze Markovića in dr. Janjića glede verifikacije vseh hrvatskih mandatov. Ko se je Pašić v nedeljo, 24. maja v svojem govoru javno izjavil, naj se sporazum s Hrvati odloži in naj se počaka z verifikacijo hrvatskih mandatov, so dobili Pašićevi protivniki v radikalnem klubu: dr. Laza Marković, dr. Vojta Janjić, Kojić in Ljuba Jovanović — zausnico. Ti štirje voditelji radikalne stranke so zadnji čas res z vso paro delali na to, da se napravi s Hrvati in morda tudi s Slovenci stalni sporazum in da se čimprej verifikirajo hrvatski mandati.

Dr. Laza Marković, duševni vodja radikalov, je sprevidel, da je sedanja Pašićeva politika popolnoma zgrešena. Radi tega se je Marković preorientiral. V radikalnem klubu samem se je takoj opazilo neko vrvenje. Mladi radikali — močni po številu — niso več popolnoma poslušni Pašiću. Po Pašićevem govoru, dne 24. maja so se mladi radikali razdelili na dva dela. Tudi Jovanovičeva skupina postaja aktivnejša. Pašić živi vsled teh razmer v veliki negotovosti.

Sigurno je, da je bila zadnja Pašićeva bolezen tudi politična. Dr. Laza Marković mu je s svojim nastopom v anketnem odboru zmešal štrene. Pašić je gotovo že v naprej imel načrt, da bo Hrvate glede ankete potegnil. Saj je izza pogodbe iz leta 1918 in izza Markovega protokola znan njegov način, kako zna varati . . . A Marković, Kojić in Janjić so preko njega s Hrvati pričeli kovati kompromise. Zagrizenim Velesrbom, ki so zbrani v Pašićevi bližini, to absolutno ni prijalo. Da more stari Pašić vse dobro razmisliti, kako bo okrcal svoje nove zakulisne protivnike, je moral imeti dovolj časa na razpolago. Radi tega je bil Pašić bolan.

Zanimivo je tudi zakulisno razmerje med dvorom in Pašićem. Dočim vsi glasovi trdijo, da se je dvor opetovano izjavil za sporazum med vsemi tremi narodi, deluje Pašić proti sporazumu. Oba faktorja imata ločeno mnenje, a vendar se razumeta . . . Pašić je ostal premijer. Gotovo je, da bo skušal sedaj Pašić — ker smat-

Žerjav—Pivkovo »Jutro« odgovoriti na to le vprašanje: Žerjavovo glasilo je dne 17. aprila 1925 obljubilo, da bo zakon o invalidih predložen narodni skupščini takoj po pravoslavnih velikonočnih praznikih. Mi ljudje krog »Straže« smo bili po »Jutru« zločinci, ker smo izrazili dvom glede resnosti Žerjavove gospode z invalidnim zakonom.

Žerjav in Pivko sta davno po pravoslavnih velikonočnih praznikih glasovala proti nujnosti invalidnega zakona in sedaj smo radovedni: ali je večji zločinec oni, ki ne verjame v zakonitev invalidnega zakona pod sedanjim režimom, ali oni, ki kot papirnati zagovornik potrebnega zakona glasuje proti nujnosti zakonitve?

Smo radovedni, kak odgovor bomo prejeli od ljudi krog »Jutra«. Najbrž nobenega!

ra, da ima vso moč v svojih rokah — še dalje časa držati Hrvate za vajeti.

Mnogo se govori, da želi dvor koncentracijsko vladati, a da je Pašić proti. V radikalnem klubu — če bi smeli radikalni poslanci misliti po svoje — je veliko razpoloženje proti Pribičeviću. Vse ga zmerja, nihče ga ne mara. Kakor hitro bodo hrvatski mandati verifikirani, bo Pribičević zletel ven. O tem ni nobenega dvoma. Drži ga še samo stari Pašić.

Pri teh razdrapanih razmerah ni upati, da bi parlament v letošnjem poletju prišel s pozitivnim delom. Vse čaka, kaj bo. Situacija in njen nadaljni razvoj je odvisen od tega, kako se bo te dni razvijal razkroj v vladni večini in posebej v radikalnem klubu.

V duhu Pašićevega »razgovorjanja.« Na skupščinski seji, ki se je bavila s kmetijskimi krediti, je padlo mnogo prav zanimivih klincev od obeh strani: od vladne in opozicijske. Ker je vodstvo kluba že poprej pomirilo zadnjič tako uporne kmetijske poslance, ni bilo za sejo posebne zanimanja in ker je zevala na vladni strani velika praznina, so takoj ob otvoritvi začeli klicati opozicijske: Kje je večina? — Po prečitani zapisnika so opozicijski povdarjali, da je največja kršitev parlamentarizma, ko ob tako važni razpravi okrog 30 poslancev nima pravice govoriti. Izvestitelj vladne večine je na dolgo razlagal, kako se bo tudi s tem zakonom pokazalo, da smo eden in isti narod in kako bi se moral ta zakon enoglasno sprejeti, ker je vendar v pomoč seljaku. Od hrvatske strani se zaslišijo kliči: »Krediti bodo samo za radikale! Pod pretvezo seljaške pomoči vodite politiko! Take darove so nam tudi Madžari dajali!« Radikali so na vse to odgovorjali: »Tako bo, kakor mi hočemo!«

Novodošlo originalno angleško sukno

modno perilo, samoveznice, klobuki itd.

Fr. Mastek, Glavni trg 16.

Iz delovanja dr. Žerjavovih prvakov.

Popravki podpredsed. Slav. banke g. Gustla Praprotnika.

Gospod Praprotnik nam je poslal na naša resnična razkritja o njegovem z žerjavščino pobarvanem delovanju pri Križevski opekarni in Slovenski banki sledeče popravke:

Ni res, da so pri skrajno umazani zadevi zainteresirani g. Praprotnik, ravnatelj Slavenske banke, glavni intimus in podpornik »Jutra«, »Slov. Naroda« in vseh Žerjavovih podjetij, Tone Kristan, bivši direktor Belja, minister n. r., ravnatelj Slovenske banke, sedaj ravnatelj Zadržne socijalistične banke v Ljubljani in znani ivanjovski Lovro Petovar, res pa je- da jaz pri Križevski opekarni sploh zainteresiran nisem.

Ni res, da je dr. Andrejčič v Ljubljani stebel Slavenske banke in vseh Praprotnikovih spekulacij, res pa je, da gosp. dr. Andrejčič sploh ni uslužben pri Slavenski banki in res je, da ni v nobeni zvezi z mojimi posli.

Ni res, da je bil dr. Andrejčič v Ljubljani in da je še danes mnenja: da ako se napravi kaka kupna pogodba, se napravi vedno dve, ena za prodajalca in kupca, druga za oblasti in davčni urad, da je ravnokar pribito dr. Andrejčičeva smernica, katero mu je zabičal Žerjavov državotvorni mecen Praprotnik, res pa je, da jaz z g. dr. Andrejčičem nikdar o kakih takih smernicah govoril nisem.

Ni res, da je izvolila družba (recte družabnika: Praprotnik—Tone Kristan) ko je Lumir izstopil kot upravni svetnik Križevske opekarni brez občnega zbora v upravni svet Lovro Petovarja iz Ivanjkovec in Viktorja Glaserja iz Ruš, res pa je, da nisem bil in da nisem družabnik Križevske opekarni in da nisem nikdar volil ali sodeloval pri izvolitvi g. Lovro Petovarja iz Ivanjkovec in g. Viktorja Glaserja iz Ruš v upravni svet Križevske opekarni.

Ni res, da je obremenitev podjetja do 6 milijonov dinarjev umetna in da se beleži samo radi tega, da pride firma v konkurz in bi postali na to njeni lastniki po prav malenkostni ceni Praprotnik in Tone Kristan in še hotelir Lovro Petovar, res pa je, da ni nobena obremenitev Križevske opekarni umetna in da se nobena obremenitev podjetja ne beleži radi tega, da pride firma v konkurz in da bi postal nato med drugim kot nje lastnik po prav malenkostni ceni

jaz, ker nisem imel nikdar namena spraviti firme v konkurz in tudi ne namena postati njen solastnik.

Ni res, da se Praprotnik, kakor hitro iztakne kako podjetje, ki bi znalo postati potom konkurence njegovim kvarno, najprej vgneždi pri njem kot delničar ali družabni lastnik, da ko je enkrat dosežen ta korak, romajo v to firmo Praprotnikovi udani nastavljenici in se začne umetna obremenitev podjetja, da se v zaseženih firmah vodi vedno dvojno knjigovodstvo in da, ko so enkrat bremena potom fingiranega knjigovodstva zrastle tako visoko, da je izkazana skozi eno leto pasiva, skliče Praprotnik občni zbor in prevzame pri tej priliki kot edini plačnik podjetje, res pa je, da se nisem še nikdar v nobeno podjetje vgneždil, da nisem nikdar dal nobenega podjetja, pri katerem sem sodeloval, umetno obremenjevati, da nisem pri nobenem takim podjetju dal voditi dvojnega knjigovodstva in da nisem še pri nobenem podjetju, pri katerem sem sam sodeloval, tako postopal.

Ni res, da bi bil denar, kojega je zaslužil Praprotnik na škodo Slovenske banke, uporabljal predvsem za pobijanje in uničevanje svojih nasprotnikov in ga razmetaval kot kava lir, res pa je, da nisem na škodo Slovenske banke zaslužil nobenega denarja.

Ni res, da je Praprotnik omajal Slovensko banko z raznimi umetno zadolženimi podjetji, res pa je, da jaz Slovenske banke sploh nisem omajal, najmanj pa s kakimi umetno zadolženimi podjetji.

Opomba: Naše ugotovitve smo razdelili tako, da se naša naš odgovor ad točka a) na vrsto 5 popravlja, b) na vrsto 24, c) na vrsto 42, d) na vrsto 57.

Naš resnici odgovarjajoč odgovor na Praprotnikove lažne popravke.

Ad točka a) ugotavljamo: Ko je postal Gustl Praprotnik lastnik Slov. banke, je introniziral gospoda kr. m. n. r. in bivšega beljskega direktorja Kristana za podpredsednika. Podpredsedniško mesto v Slov. banki je prejel Kristan iz rok Praprotnika kot v priznanje hvalečnosti za razne kupčije, koje so izza dobe Kristanovega ravnateljavanja na Belju tesno zvezale g. Gustla in Toneta. Istočasno s Kristanom je stopil v Slov. banko kot tajnik g. dr. Andrejčič in to radi tega, ker je ravno njega iztaknil Praprotnik kot sposobnega, da bo pod Kristanovim in Praprotnikovim vodstvom deloval v interesu te gospode. V času, ko so se vgneždili pri Slov. banki poleg Praprotnika tudi še Kristan

Po svetu.

Vmešavanje v jugoslovansko-grška pogajanja. Da so veliki »prijatelji« Italijani pridobili del grške javnosti ter jo nahujskali proti pogajanju, ki teče med grško in našo državo, je že znana stvar. Drugi, ki se v to zadevo vmešavajo, so pa grški oficirji, ki pač ne morejo prenehati od političnega delovanja. Nastopila je oficirska struja, ki zahteva, naj grška vlada pogajanja prekine. Ta pokret je bil že začetkoma dobro znan najvišjemu grškemu komandantu — nekemu generalu v Solunu, ki ga pa ni preprečil, ampak se mu je kmalu sam pridružil. Tudi v atenski garniziji ima ta pokret veliko pristašev. Grška vlada se boji, da bo iz tega zopet nastal konflikt z enim delom grške armade.

Bolgarski režim vislic je v sredo zjutraj umoril obsojence dr. Fridmana, Kojeva in Zagorskega, ki so bili kot prvi obsojeni na smrt pri tekoči seriji političnih procesov.

Razpust dunajskih hakenkreuzlerjev. Vsled resnih nemirov, katere izzivajo zadnje čase dunajski hakenkreuzlerji, se je avstrijska vlada odločila, da jim razpusti njihove organizacije. Povod temu je dal incident v Mödlingu, kjer je grupa teh nacionalističnih pretepačev napadla mirne delavce ter enega ubila. Razpuščena je že takozvana »Rheinlandgruppe«, ki je posebno agilna. Vlada je dosedaj hakenkreuzlerstvo povsod tolerirala ter ga celo podpirala s tem, da mu je dala na razpolago brezplačno prostore v državnih zgradbah. Dognalo se je tudi, da je povzročitelj vseh izgrediv ter organizator nacionalističnih društev nemški oficir Rossbach, ki je pobegnil iz Nemčije radi sodnijskega zasledovanja.

Skupna akcija Francozov in Spancev v Maroku. — Abdel Krim daje v Maroku tudi Francozom dovolj opravka. Dosedaj se jim je posrečilo, potisniti marokanske ustaše nekoliko nazaj, toda ti boji so zahtevali velike izgube. Sedaj pripravlja Abdel Krim novo ofenzivo; njegove čete so najmodernejšo oborožene ter razpolagajo celo z letali in številno artilerijo. Naglo likvidiranje vstaje bi bilo mogoče edino, če bi napravili poleg Francozov še Spanci novo ofenzivo. Ker ti niso kazali nobene volje, da se sedaj, ko je Abdel Krim še močen, ponovno pomerijo z njim, je poslala francoska vlada v Madrid Malwy-a, da sklene s Spanci pogodbo glede skupnega nastopa v Maroku. Malwy je s svojo misijo uspel, ker se je španska vlada obvezala, da ne bo sklepala s Kabilo nobenega premirja ter bo skušala preprečiti z blokado tihoapljenje orožja, katerega dobavlja vstašem najbrž Anglija.

Turčija in Anglija. Turška diplomacija očita angleški, da je hotela škodovati turški državi v vprašanju Mosula. Turška vlada bo izdala sedaj »Rdečo knjigo«, ki bo iznesla vse dokumente, nanašajoče se na reševanje musolskega vprašanja. Prej enkrat je bilo že napovedano, da bo Turčija zaprosila za posebno mornarično komisijo, ki naj bi reorganizirala turško pomorstvo. Sedaj se pa napoveduje odstop od tega namena in se bodo naprosili za reorganizacijo turške flote in pomorstva sploh, strokovnjaki raznih narodnosti ne za celokupno reorganizacijo, ampak za posamezne panoge mornariške službe. Podmornice bo organiziral Francoz ali pa Nemec. Ko bodo strokovnjaki izvršili delo za posamezne stroke in panoge, bodo pa izključno samo turški pomorci izvedli celotno reorganizacijo.

ter Andrejčič, je postal funkcionar tega podjetja tudi ivanjovski Lovro Petovar.

Ko je bila enkrat ta gospoda zbrana pod skupnim klobukom, je bil cilj njenega delovanja: uničiti Slov. banko, da se je lahko v njeno palačo preselila tedaj Praprotnikova Slav. banka in pa uničiti vsa podjetja, ki so se zdela gosp. Praprotniku nevarna kot konkurenca firmi Slav. banke. Imena podjetij, ki so postala žrtev Praprotnikove gospode, smo že večkrat omenili.

Ako Praprotnik trdi, da ni zainteresiran pri Križevski opekarni, govori debelo neresnico. On, Arko in Kristan so se pripeljali v avtomobilu v Križevce, kjer so cenili podjetje in so si zaračunali za vožnjo stroške 8500 D. Ako Praprotnik ne bi imel interesa na križevskem podjetju, se ne bi sam vozil iz Ljubljane na avtomobilu v Križevce in firme ne bi sam in potom izvedencev cenil.

Praprotnik dalje zanika, da bi bil dr. Andrejčič stebel njegovih spekulacij. Kako za Boga ne, ko je vendar ravno ta gospod od Praprotnika samega nastavljen tajnik Slov. banke in je doslej izpeljal že najbrž vse spekulacije te banke po Praprotnikovih navodilih v korist Slav. banke.

Kar se pa tiče Andrejčičevih dvojnih pogodb, in sicer ene resnične in druge fiktivne, o tem že preiskuje davčna oblast in nagrado za to državotvorno poslovanje bo prejela gospoda krog Praprotnika iz rok delegacije ministrstva financ v Ljubljani.

Ad točka b). Občni zbor Križevske delniške družbe je bil razglašen v »Uradnem listu«. Ko se je pripeljal gospod Lumir v Ljubljano, da bi se udeležil občnega zbora, mu je naznanil gospod Andrejčič, da se zbor ne bo vršil, ker glavnih interesov ni doma. Lovreta Petovarja in ruškega Glaserja je izvolil (recte: imenoval!) po nalogu Praprotnika dr. Andrejčič brez občnega zbora. Glaser se je zahvalil za to čast, g. Lovro pa se senči in koplje v njej do danes.

Dalje zanika g. Praprotnik umetno obremenitev križevskega podjetja. Resnica je, da je posedala firma tedaj, ko so si spletli v njej gnezdo: Praprotnik, Kristan, Petovar itd. 1 milijon kron obratnega kapitala, 40 vagonov premoga, bogzna koliko opeke, strojev itd. Bila je visoko aktivna, a danes kljub obratu in kljub velikim prodajam opeke izkazuje na papirju 6 milijonov dinarjev pasive. Ta ogromna pasiva je samo maska za oči davčne oblasti.

Podjetje bi že tudi bilo v konkurzu, a se ga gospodje radi naših razkritij ne upajo tirati tako daleč. Križevska opekarna nosi lep profit, ki pa roma proti Ljubljani —

Amundsen se je najbrž ponesrečil. Teden dni je minulo, odkar je odletel iz Kingsbaya na Spitzbergih Amundsen s svojimi spremljevalci proti severnemu tečaju. Od tega časa je izginil sled za njim, dasi bi se morali letali že davno vrniti; celi polet bi namreč moral trajati k večjemu dva dni. Upravičena je bojazen, da se je Amundsen ponesrečil. Kmalu po odhodu obeh letal je namreč nastal ob Spitzbergih hud vihar in mogoče je, da sta letali izgubili smer; nekateri sodijo zopet, da je Amundsen prispel na tečaj, toda nazaj se letali nista mogli več dvigniti in sedaj mora potovati peš. V Ameriki pripravljajo novo rešilno ekspedicijo, ki naj Amundsena poišče. Nameravala so poleteti tri letala, sedaj pa bo šel na pot najbrž orjaški zrakoplov Los Angeles, ki je lanskega leta prevozil med Nemčijo in Ameriko Atlantski ocean.

Iz Slovenije.

Nekateri rekruti morajo letos zopet z doma ravno na binkoštni praznik. Ali vojaška oblast ne premore katoliškega koledarja, da ne bi naših katoliških novincev klicala ob najrazličnejših praznikih v službovanje.

Novice iz Št. Ilje v Slov. gor. Zadnje tedne bela žena kosi v naši fari izvanredno. Tekom dobrega tedna smo pokopali kar štiri osebe. — Cesta iz Št. Ilje proti Mariji Snežni še menda letos ne bo gotova, ker se zemlja na mnogih krajih plazí. Tudi nasipi ne držijo, ker niso zabili v zemljo nobenih odpornih pilotov. Nepredvidnost nikjer ni dobra. Gotovo je, da je plazovja kriva tudi okolnost, ker je na močvirnatih krajih položenih premalo kanalov. Sicer bo pa cesta zelo lepa in ima zelo malo padca. — V nedeljo, dne 24. maja, smo se Šentiljčani v velikem številu udeležili slavnosti naših Orlov v Jarenini. Ta slavnost je pokazala, da je ljudstvo Slovenskih goric po veliki večini naše. Zastonj se trudijo Pivkovi orjunci, da bi naše ljudi premotili. — Po celi fari se govori, da je baje poslanec in orjunaš dr. Pivko na svojem shodu pri Sfiligoju govoril, da v Sloveniji ne plačujemo preveč davkov. Če je tako govoril, je pokazal Sfiligojev in Košutnikov poslanec, da prav nič ne pozna težav našega ljudstva. Vse toži o strašnih davkih. Denarja ni več. Vse so nam že porabili. In sedaj še samostojno-demokratski poslanec Pivko govori okoli, da Slovenija ni preveč obdavčena! Saj ni čuda, da dr. Pivko tako govori. Nedavno je »Jutro«, katero s slastjo prebira Sfiligoj, napisalo, da ni res, da je Sloveniji naloženih preveč davkov. »Jutro« je tudi pisalo, da bi Slovenija še več prenesla. Gospoda Sfiligoj in Košutnik! Ker tako ljubita »Jutro« in Pivka, pa plačujta vidva vse zvišane davke! Kaj je Sfiligoju na tem, če mu po zaslugi Pivka naložijo še 100.000 K davkov. Saj on ima Šentiljski »klerikalci« mu nosijo v gostilno in mesnico svoje uboge kronice. On pa v zahvalo za to kliče v Št. Iljo na shod tistega Pivka, ki je v Beogradu glasoval za zvišanje starih in za uredbo novih davkov. Delavcem je tudi Sfiligojev Pivko pripomogel do davka na delo. Da, da! Sfiligoj, daleč bi nas vi speljali, če bi vaša beseda na svetu kaj veljala! Če hočete, lahko vašo gostilno obiskujejo dr. Pivko, Košutnik, Sardoč in orjunci, a mi se je lahko izognemo!

Kaj je novega pri Mariji Snežni. Za župana je bil izvoljen g. Ploj. Mož pravi, da je pristaš samostojne stranke, ki je leta 1920 po svojih poslancih glasovala za vele-srbsko centralistično ustavo in za zvišanje davkov. Zemljiški davek se je povišal tedaj, ko je bila Samostojna v

Gospoda Praprotnika spomnimo samo na šoštanjsko tvornico za kemikalije (last Vilčnik in družabniki), ki se je tako dolgo obremenjevala na papirju, da je danes njen gospodar g. Praprotnik.

Ad točka c). Že prej in tudi danes smo že našli več podjetij, ki so šla rakom žvižgat, ako se je vrnil v nje g. Praprotnik s svojimi nastavljenici. Da bodo naše tozadevne dosedanje navedbe še bolj podprte z dokazi, omenimo na primer cinkarno v Celju. To podjetje je kot bivša nemška last po prevratu prešlo v last delniške družbe, pri kateri ima država večino delnic. Cinkarna je tudi po prevratu dobro uspevala, a danes leze navzdol, ker tudi pri tem podjetju straši Praprotnik s svojim sistemom. Celjska cinkarna je danes pasivna, trpi škodo država in delničarji, in zakaj je tako? Na to vprašanje bi nam lahko odgovoril g. Gustl!

Ad točka d). Ko se je pojavil Praprotnik pri Slov. banki, je imela ta delnica za tri milijone dinarjev, ki so bile tudi vplačane. Še le Praprotnik, Kristan in Andrejič so predelali bančne statute tako, da so se lahko tiskale delnice v poljubne milijonske svote in to brez dovoljenja ministrstva. Danes so pri vsakem Praprotnikovem podjetju pravila preduragena v tem smislu, da je dvignjen akcijski kapital na primer od enega na več milijonov brez odobritve iz Beograda. Dokaz zato je dejstvo, da delničarji ne dobivajo dividend izplačanih v denarju, ampak v tiskanih papirnatih delnicah. Delnic se tiska tudi radi tega bogzna koliko več, da ostane pretežna večina vedno v rokah gospoda Praprotnika.

Slov. banko je omajal Praprotnik na ta način, da je ta morala vzdrževati vsa skrahirana podjetja Slav. banke, nadalje je jemal denar iz Slov. banke po 8%, dasi je banka sama plačevala več za vloge, in ga vlagala v Slav. banko. Da je pa to omajanje Slov. banke skril pred delničarji, je n. pr. dal preceniti vse mogoče bančne tiskovine zelo visoko, izkazal na ta način veliko premoženje, dvignil akcijski kapital, lahkoverni in petični ljudje so videli ta samo na papirju izkazani kapital, kupovali delnice in danes vidijo, koliko so vredne visoko cenjene in danes skoro brezvrednostne tiskovine Slov. banke. (Dalje sledi.)

vlati. Mermolja je tedaj zastopal tudi stališče, da bi bilo bolje saditi črešnje, nego gojiti vinsko trto. Mi Snežničani nismo za samostojneže. Da je izvoljen Ploj, so krive osebne in krajevne razmere. — Na Sladkem Vrvu je bilo izvoljen odličen naš pristaš Marijan Zöhrer za župana. Na Tratah pa našinec g. Mali. Obadva sta priljubljena med svojimi občani. — Snežničani že komaj čakamo, da se otvori nova državna cesta iz Velke čez Sladki Vrh v Št. Iljo. Imeli bomo po novi cesti bližje na železniško postajo. — Na binkoštni pondeljek, dne 1. junija, se vrši pri sosednji Sv. Ani lepa slovesnost. Položil se bo vogelni kamen za nov Društveni dom. Slavnostni govor ima naš poslanec Franjo Žebot. Tudi Snežničani se bomo udeležili te znamenite narodne svečanosti. — Sadja bo v naših krajih zelo malo. Le malo sliv, orehov in nekaj ranega sadja je videti.

Velika javna tombola v Ptuj. Nižji poštni in brzojavni uslužbenci v Ptuj prirede v nedeljo, dne 7. junija 1925 na Florjanskem trgu veliko javno tombolo s krasnimi dobitki. Ker je eventualni čisti dobiček namenjen dobrodelnemu namenu in to za podpiranje vdov, sirot in bolnih ter potrebnih članov, prosijo ptujski poštarji najuljudnejše za polnoštevilno udeležbo te dobrodelne prireditve. Odbor.

Zločin. Od Sv. Jerneja pri Ločah poročajo: V nedeljo, 17. maja se je zgodil grozen zločin. Karl Bračič, Janez Znidar in Janez Bračič, so šli v Slovensko Bistrico kupovat potrebno obleko. Nazaj grede stopijo v hišo Šuberkovo, kjer je imel gospodar vinotoč. Od raznih krajev se jim pridruži več fantov, prepevajoč različne pesmi. Nič slabega sluteč so bili prav dobre volje. Proti večeru so se vračali skupno domov v šentjernejsko faro. Komaj pridejo 2 minuti od Šerbekove hiše, naenkrat počita dva strela iz gozda ter zadeneta pet fantov, in ti so: Bračič Karol, Kovačič Jožef, Bračič Ivan, Metel Franc in Šrot Franc. Ti fantje so bili močno ranjeni, da so jih ostali zdravi fantje morali nesti v bližnjo vas. Grede naprej proti domu, ko pridejo blizu meje, ki loči Poljčane od Sv. Jerneja, zopet poča strel izza neke ute ali parme ter zadene in rani imenovane: Šrota, Kolar Jerneja; tudi nekaj ženskih oseb je bilo ranjenih, ki so isto pot šle domov, ali imena še niso javno znana. Bili so ti fantje treznega značaja, ljudstvo jih je spoštovalo. Upamo, da pridejo zločinci kmalu v roke pravice.

Sestanek stanovanjskih najemnikov v Celju. — V nedeljo, dne 24. t. m. se je vršil po inicijativi mariborskega društva sestanek delegatov društev najemnikov ljubljanske in mariborske oblasti. Udeležili so se ga zastopniki iz Ljubljane, Maribora, Celja, Ptuja in Hrastnika. Predsedoval je g. Koren iz Celja. Zborovanje je trajalo z enournim odmorom od 10. do 3. ure popoldne. Popoldne so razpravljali o raznih točkah novega stanovanjskega zakona. Glede najemnine se je ugotovilo, da hišni lastnik nima nobene zakonite opravičenosti, da zahteva od najemnika posebno odškodnino za odvoz fekalij in smeti, razsvetljavo stopnišč in ometanje dimnikov. V konkretnem slučaju je v tem smislu razsodilo tudi sodišče v I. in II. inštanci. V III. inštanci ni zadeva še rešena. Podrobnosti na shodu v petek. — Popoldne je bilo na dnevnem redu vprašanje reorganizacije Saveza v celi državi. Izkazalo se je namreč, da je sedanji savezni odbor v Beogradu nezmožen za vsako realno delo in da zna samo sklicevati brezplodne mitinge. Vsi prisotni so bili edini v tem, da je reorganizacija potrebna, o podrobnih izvedbi pa bodo izdelala društva svoje predloge. Sestanku sta prisostovala tudi dva odlična pravnik, ki sta pojasnila marsikatero, še nejasno točko, za kar je jima izrekel predsednik pristrana zahvalo.

Sv. Peter v Savinjski dolini pod komando oštirja. V Št. Petru živi neki Alojz Šribar. Svoj čas je bil dninar pri škarpí. Nato je kšeftal, imel je sevega samo izgubo, pa kljub temu je danes milijonar v dinarjih. Postavil je pred štirimi leti elektrarno in se pismeno zavezal, da bo dajal tok nekaterim hišam po zmerni ceni. Najuglednejši posestniki toka nočejo, ker Šribarja poznajo. Drogove za električni tok je Šribar samolastno postavil po zasebnih posestvih in brez dovoljenja občinskega odbora tudi po občinskih cestah. Ker drogi ovirajo promet, so se občani radi tega pri županstvu pritožili. Ker se odbor zaveda, da spada v njegov delokrog tudi cestna policija, je dne 17. t. m. v svoji seji sklenil, da se morajo drogi, v kolikor ovirajo promet, iz ceste odmakniti. Ta sklep je bil pa za samooblastnega Šribarja povod, da je dal v pisarni dr. Kalana v Celju napisati v »Novo dobo« članek z naslovom: »Nezaslišano početje občinskega odbora v Št. Petru v Savinjski dolini.« Šribar in dr. Kalan imenujeta sklep obč. odbora: »naravnost blazen čin« in pozivljata okrajno glavarstvo, naj »odstrani občinski odbor.« Zaupamo v pravičnost politične oblasti in pričakujemo, da bo ista upravičen sklep občinskega odbora odobrila. Če misli Šribar po receptu komunizma zasesti občinske ceste, mu povemo, da je v zmoti. Ne sklep občinskega odbora, temveč zahteva Šribarja po prilastitvi občinskega sveta je »naravnost blazen čin.« Zasebniki, katerim je Šribar samovoljno postavil na njihve in travnike droge, ga bodo pa skoraj naučili, delati razliko med mojim in tvojim.

Iz Sv. Krištofa pri Laškem. Tu imamo občinskega gerenta. Prvo njegovo delo je bilo, da je hotel sredi leta zvišati občinske doklade od 80 na 150 odstotkov. A tega zvišanja niti razglasiti ni znal pravilno. Zato je tozadeven sklep gerentskega sosveta neveljaven, na kar bomo opozorili pristojno oblast. Da bi liberalci svoj sklep olepšali, so začeli širiti, kakor je že njihova navada, o bivšem obč. odboru gorostasne laži, da se kar kadi. Govorijo o 60 tisočdinarskih neplačanih računih. Ker so nekateri liberalci bili že v prejšnjem odboru, morajo pač vedeti, da so se proračuni vsako leto sestavljali tako, da je potem ob koncu leta vsikdar še kaj ostalo v blagajni. Tudi proračun za letošnje je tako prirojen. Če vidite neplačane račune, za-

kaj ne vidite neplačanih prejemkov, ki jih bo občina dobila in ki bi zadostovali za pametno in varčno gospodarstvo na občini. Zdaj, ko ste vi dobili blagajno v svoje kremplje, bo seveda primanjkljaj, ker liberalci in umno gospodarstvo, posebno s tujim denarjem, to ne gre vkup. Neki dolski čudak širi celo govorico, da je bivši odbor napravil dolga za 700.000 din. Temu možakarju bomo dali priliko, da pri sodnji dokaže svojo trditev. Pregovor pa je, da kdor laže, tudi krade, zato smo sestavili protest proti nezakonitemu zvišanju doklad. Kako dosledni so liberalci, kaže rudniški inženier, ki je tudi v gerentovski čini. Ko smo lani sestavljali proračun, se je zvišanju doklad v imenu rudnika odločno protivil. Ko pa so sedaj njegovi demokrati bratci zvišali doklade, je z obema rokama glasoval za to. Kje pa so sedaj rudniški interesi? In če mu za te ni, ker ne bo sam plačeval doklad, ampak rudnik, zakaj pa se mu ne smilijo rudarji, ki so do polovice mali posestniki in bodo morali sami plačevati doklade? Ali ne sliši g. inženier, kako premogarji preklinjajo vse demokrate, ki so jim napravili nov davek in jim ga pri plači že odtegujejo. Pravičeno bi bilo, da bi ta davek plačevali samo tisti zaslepljenci, ki so volili v demokratsko škrinjico, zlasti Klotz, Golob, Vojtkovski in vsi liberalni volilni priganjači. Zato zahtevamo, naj se razpišejo nove volitve, da vam ogoljufani rudarji vrnejo, ker ste jih z volitvami spravili v nesrečo.

Se nekaj od Sv. Krištofa pri Laškem. Srečna občina, dobila si gerenta demokrata! Se srečnejša si, ker ima ta gerent demokrat v sosvetu celih šest oštirjev demokratov in enega pol, ki še ni dobil koncesije in še ni cel demokrat. Zdaj bo v naši občini »lušno.« G. veliki župan, hitro razpustite še ostale »klerikalne« občinske odbore in cela Slovenija bo veselo plavala v — šnopsu!

Demokratska značajnost! Iz Laškega poročajo: Huda prede ministroma Pribičeviću in Žerjavu, če bosta morala v penzijo. Najrajši bi se rešila pod radikalno streho. Če pa gresta onadva med radikale, bodo morali naši demokrati za njima. Zato že štejejo, koliko korakov je od advokatske pisarne do radicalske brivnice Zupančeve, ki je zastopnik srbske stranke v našem trgu. Kakor slišimo, bodo morali naši demokrati moliti hude kozje molitvice, predno bodo sprejeti. Podobni so namreč kozlom, ki letijo za tistim, ki jim nudi največ soli v podobi denarja. In ker so zdaj radikali pri kasi, bo pač treba k njim. O demokratska značajnost!

Laškemu gospodu okrajnemu poglavarju. Občinski odbor krištofske občine je razpuščen. Ali Vam je znano, da se po par. 94 občinskega reda, ki je še v veljavi, morajo razpisati nove volitve najkasneje v šestih tednih po razpustitvi? Ali ste voljni opozoriti na to gospoda velikega župana Baltiča? Če ne, bomo sklepali, da so zakoni samo za pristaše SLS, demokratom pa jih ni treba upoštevati. Če gospod veliki župan ne razpiše volitev v Ljubljani in v Trbovljah zavoljo komunistov, naj ve, da se mu jih v krištofski občini ni treba bati. Pri zadnjih volitvah so imeli komaj 15 kroglic. Drugi so svoje boljševisko kapo že davno zamenjali za demokratski cilindri, ker so uvideli, da so komunisti uboge pare, demokrate pa imajo sicer puhle glave, a debele mošnje. Zato zahtevamo, naj se spoštuje zakon in občinske volitve takoj razpišejo.

Smrtna kosa. Iz Št. Petra pod Sv. gorami smo prejeli žalostno vest, da je umrl v zagrebški bolnici šent-peterski trgovec in posestnik Jože Černelč. Pogreb blago pokojnega se je vršil včeraj. Rakev so prepeljali iz Zagreba in je bila položena v lastno grobnico v Št. Petru. Rajni Jože je bil iz znane narodne rodbine Černelč, je umrl v najboljši moški dobi in zapušča vdovo s tremi nepreskrbljenimi otroci. Blagopokojnemu večni mir in pokoj, žalujočima družinama Černelč in Janežič naše sožalje!

Na binkoštni pondeljek, dne 1. junija t. l., ima bralno društvo pri Sv. Ani v Slov. gor. lepo slovesnost: blagoslovitev temeljnega kamna za Društveni dom. Prireditelj je celodnevna in sicer: po poznem sv. opravilu se izvrši blagoslovitev; ob tej priliki bo govoril zastopnik Prosvetne zveze v Mariboru. Popoldne ob pol dveh večernice, potem gledališka predstava »Junaška deklica.« Ker ta dan slavi tudi Mladeniška zveza svojo obletnico, vabimo mladence iz sosednjih župnij, da se naše prireditve v obilnem številu udeležijo!

Od zime do pomladi. Prav vesele binkoštnje praznike želimo vsem slovenskim dekletom, fantom ter čitateljem »Naše Straže« inženjerski podoficirji komande inženierije v Skoplju: Josip Puc, Limbuš, Josip Slekovec, Slov. gor., Joco Kralj, Ptuj, Jaroslav Tokan, Ljubljana, Ivan Jordan, Maribor.

Dnevne novice.

Pondeljkova številka »Naše Straže« izostane zaradi praznika.

Abderitstvo ali pa nov način lova za dobičkanosnimi aferami. Glavna carinska direkcija v Beogradu je pred dnevi izdala na vse jej podrejene carinarnice v državi odredbo, po koji se mora carini podvrženo blago, ki pride iz inozemstva v našo državo, zacarinirati v kraju, kamor je naslovljena faktura. Vzemimo za vzgled ljubljanskega veletrgovca, ki je naročil večje množine blaga na naslov svoje ljubljanske centrale. Trgovec bi rad prodal to blago raznim drugim manjšim trgovcem v Mariboru, Celju, ali ga porazdelil na svoje podružnice po že omenjenih mestih. Dokler inozemsko blago ni zacarinjeno, se ga ne sme razprodati ali porazdeliti. Ta ljubljanski veletrgovec je lahko do zgoraj omenjene odredbe pustil zacariniti blago v Mariboru, plačal carino in potem ga je lahko prodal, kamor in komur je hotel. Odslej pa, ker se glasi faktura na Ljubljano, se mora blago zacarinirati v Ljubljani in potem ga še

Širite „Našo Stražo“!

le lahko trgovec razpošlje n. pr. v Maribor, a bo moral plačati čisto po nepotrebnem prevoznino iz Maribora v Ljubljano in iz Ljubljane zopet nazaj v Maribor. Prevoznina je danes pri neznosno visokih železniških tarifih ogromna in kdo jo bo plačal, ne trgovec, ampak uboga uradnika ali pa delavska para, ki mora kupiti blago pri trgovcu. Na ta način državna oblast sama podražuje blago, ne da bi sama pri tem kaj profitirala. Carina se mora plačati in je vse eno, ali se plača v Mariboru, ali pa kje v Bitolju; a pri tej abderitski odredbi gre za zvalitev visokih prevoznih stroškov na rame konsumentov. To novo naredbo so pogruntali v Beogradu v prilog kakih srbskih spekulativ, ki imajo po raznih južnih carinarnah svoje prijatelje med cariniki in se bo dalo v marsikaterem slučaju izogniti carini, ker se bo odslej inozemska roba za Srbijo carinila v krajih dnevnih afer in umazanih spekulacij. Proti tej odredbi, ki je abderitstvo na eni strani, na drugi pa bo v živo rezala prečanske konsumente, se bodo morali ostro in energično postaviti trgovski krogi, trgovske zbornice in konsumenti radi podraženja blaga. O celi zadevi še bomo razpravljali prihodnjič natančneje in pozvali vse prizadete, da se zganejo in protestirajo proti tej odredbi, ki nam bo po nepotrebnem praznila že itak potom draginje in davkov izžite žepel!

Koliko let je že predsedel Stjepan Radić v zaporu? — Predsednik Hrvatske seljačke stranke že sedi od prevrata do danes dve leti v zaporu. Prvi njegov zapor je trajal od 25. marca 1919 do 27. februarja 1920. Zaprt je bil tedaj prvič pod mladostno Jugoslavijo na osebno odgovornost Svetozarja Pribičevića in zadržan med štirimi stenami celih 11 mesecev brez vsakega zasiljanja. Na takratno vprašanje: Zakaj tiči Radić v zaporu, je odgovoril Pribičević: »To je moja stvar!« Pribičević je bil tedaj notranji ministar. Vladali so tedaj: Pašić in Davidović v znani demokratsko-radikalni koaliciji, v kateri se je proslavil Pribičević kot strokovnjak za Hrvatsko. Drugi Radićev zapor je trajal do 23. marca 1920 do 28. novembra istega leta, torej več nego osem mesecev. Tedaj je bil Radić aretiran v svoji knjigarni v Zagrebu radi govora, kojega je sivoval 22. marca 1920 v Galdovu pri Sisku. Ovadil ga je sisoški mestni predstojnik Srčan. Tretji Radićev zapor je začel 5. januarja 1925 in že trpi pet mesecev. Sedaj je Radić v odkazani mu zaporni celici pod posebnim policijskim nadzorstvom. Polica stoji dan in noč pred Radićevo celico in ga spremlja pri vsakem koraku in celo tedaj, ko kliče Radića k sebi preiskovalni sodnik. Kadarkoli se Radić pogovarja s svojimi tovariši, ki ga obiskujejo v zaporu, je vedno pri teh pogovorih navzoč preiskovalni sodnik.

Dalmatinci se izseljujejo kar na stotine. Zadnji ponedeljek se je odpeljal s transoceanskim parobrodom »Belvedere«, ki je last družbe Cosulich, 706 dalmatinskih izseljencev v Argentinijo in v Brazilijo. Od teh je iz krajev Velaluka in Blato na otoku Korčula 600 izseljencev. Ljudje se trumoma izseljujejo z dalmatinskih otokov in najbolj iz Korčule. Kriva te izselitve mas je vladna brezbržnost napram krajem, ki so glede prehrane zelo pasivni. Nekateri od zgoraj omenjenih izseljencev so bili lansko leto nastanjeni v Makedoniji. Te ljudi so odpravili na makedonske poljane sredi zime in jim niso dali nikakih sredstev, da bi se bili preživeli vsaj tako dolgo, dokler jim ne bi dala obdelana zemlja vsakdanjega kruha. Položaj v tej obljubljeni makedonski deželi je bil tako žalosten, da so vsi tje kaj izseljeni dalmatinski otočani se zopet izselili v Dalmacijo in od tamkaj, kakor zgoraj omenjeno, v južno Ameriko.

Čudo srbskega sodišča. V našem listu smo že poročali o začetku obravnave, ki se je začela pred dobrim tednom v Štipu proti proslulemu roparju Bojeviću in ki je bila končana 26. maja. Tolovaj Bojević je bil radi umorov, ropov ter posilstev obsojen na smrt. Sodišče je razglasilo obsodbo na podlagi izjav porotnikov za vsak zločin posebej. Bojević je bil radi zločinov pred polnoletnostjo obsojen na 797 let prisilnega dela. Za zločine po polnoletnosti, in sicer za: 35 ropov in 2 slučaja posilstva na smrt. Ropar je poslušal razglasitev obsodbe mirno, samo pesti je stiskal in na čelu se je potil. Njegovi trije zavezniki so bili oproščeni.

Smrtni krik žrtve izdal morilec. V Pakracu se je dolgo bahal s svojim bogastvom neki iz Amerike došli Ignac Zec. Izvor njegovega bogastva pa se je te dni nenadoma odkril in Zec je bil aretiran kot izredno nevaren kriminalističen tip, ki je najbrž zakrivil več umorov. Pred kratkim je umoril in oropal svojega soseda Hermana. Prosil ga je za posojilo in ko je Herman šel domov po 20 tisoč dinarjev, ga je pričakal za grmom ter ga ustrelil od zadaj. Sosedje so čuli strel in krik smrtno ranjene žrtve: »Zec, ti si!« in to je morilec spravilo v roke pravice.

Smrtna nesreča na Donavi. Te dni se je pripetila na Donavi pri Dalju nesreča, ki je zahtevala eno smrtno žrtev. Ribiški čoln, v katerem so bili trije ribiči, je zadel ob potniški parnik »Car Nikolaj II.« Ribiči so vozili nekaj sto kil rib iz Bogojeva v Dalj. Čoln je zadel ob ladjo radi teme in ker sam ni imel luči. Čoln se je prevrnil in eden od ribičev je izginil v donavskih valovih.

Kako se živi od pozdravov. Na Sušaku je bil aretiran neki Marijan Frančiškovič, kateri je umel, da živi zelo dobro od samih »pozdravov.« Kot Dalmatinec je dobro poznal razmere nekaterih družin, ki imajo rojake v Ameriki. Nadel si je ime Marijan Bujon ter se predstavljal povsod za Amerikanca, ki hoče zopet odpotovati v novi svet. Obiskal je obitelji, ki imajo člane v Ameriki ter jim prinašal pozdrave od rojakov iz novega sveta. Potem je natvezil lahkovernim ljudem, kako slabo se godi svojcem v daljni Ameriki, ki bi se radi vrnili domov, pa nimajo denarja za vožnjo. Običajno je dobil na ta način par tisoč dinarjev, s prošnjo, naj jih odda v Ameriki na pristojnem mestu. Frančiškovič je tako dalje časa vlekel za nos lahkoverne Dalmatince ter dobro živel na njihov račun.

Tašča vzrok rodbinske žaloigre. Pred nekaj dnevi je v Vinkovcih ustrelil svojo ženo in sebe brivec Franjo Hermann. Kot vzrok samomora je navedel v pismu, da ga je gnala v smrt tašča, ki se je naravnost zaljubila v svojega zeta ter mu je skušala svojo hčerko na vse mogoče načine odtujiti. Nestano ga je preganjala ter ščuvala na drugi strani hčerko proti njemu, tako da se mu je zastudilo življenje ter je napravil konec s tako obupnim činom.

Mladi par. V Osijeku se je te dni poročil 83 let stari krovček Joh. Zauner s 76letno gospodično Kresijo Lanks. Kot priči sta nastopila prijateljka ženina 83letni Švajcer in 84letni Gajštajer. Vsi štirje svatje so imeli skupno 326 let. »Mladi« par se je podal k poroki v izredno veselem razpoloženju in gostija je tvorila veliko senzacijo za celo mesto.

Naš kovinski denar. Obeta se nam že dolgo, da bomo v promet novi kovinski denar v vrednosti pol, enega, dva in 20 dinarjev. 20 dinarski bo kovan iz zlate zlitine, ostali trije pa iz srebrne. Ministrstvo za finance je dobilo te dni iz Belgije in Francije, kjer se kuje denar v državnih delavnicah, prve odise novega denarja na ogled. Prva pošiljka dospe meseca julija ter bo takoj izročena v promet.

Vozni red, veljaven od 5. junija 1925, je pravkar izšel ter se dobi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena je komadiču 1.50 din.

Borza. Budapest 844—864, Berlin 14.45—14.60, Italija 239.5—242.5, London 293—296, Newyork 60.13—60.93, Pariz 300—305, Praga 179.30—181.70, Dunaj 847—859, Zürich 1167—1177. Dinar notira v Zürichu 8.62½ centimov.

Iz Maribora.

ZA USTANOVITEV OBMEJNEGA KOLODVORA V MARIBORU.

V bližnji bodočnosti se bo odločilo, ali se bo skupni obmejni kolodvor za Jugoslavijo in Avstrijo ustanovil na naših ali na tleh sosednje Avstrije. Za naš Maribor in celo obmejno ozemlje bi bilo velike gospodarske važnosti, da se tak kolodvor ustanovi v Mariboru. Da se merodajni vladni činitelji opozorijo na to dejstvo, so naši poslanci Žebot in tovariši vložili na gospoda ministra saobračaja in ministra trgovine in industrije v zadevi ustanovitve obmejnega kolodvora v Mariboru naslednjo interpelacijo:

Gospod minister!

Da se trgovski in potniški promet na severu naše države — preko Maribora — povoljno uredi in da se odstranijo dosedanje težkoče trgovskega in potniškega prometa je neobhodna potreba, upostaviti v Mariboru obmejni kolodvor.

Zdi se, da trgovski, industrijski in finančni krogi N. Avstrije delujejo sporazumno z vlado avstrijske republike, da se ustanovi, oziroma upostavi skupni obmejni kolodvor v Špilju (Spielfeld) ali pa v Lipnici (Leibnitz). Ako se Avstrijem posreči, izpeljati ta svoj načrt, bo to hud udarec za trgovino, obrt, industrijo in finance naše države.

Vsled tega so se že mnoge korporacije in zastopi obrnili do ravnateljstva državnih železnic, do ministrstva saobračaja in trgovine z utemeljenimi prošnjami za upostavitev obmejnega kolodvora v Mariboru. Tako je na primer mestni magistrat v Mariboru poslal dne 28. aprila 1925 na prej navedene naslove pod št. 5211-25 naslednjo uradno vlogo.

»V časopisju se je opetovano razpravljalo o vprašanju obmejnega kolodvora v Mariboru. Namen tega obmejnega kolodvora bi bil ta, da se manipulacija v potniškem in trgovskem prometu med našo državo in Avstrijo olajša na ta način, da se opravi revizija potnih listov, prtljage in tovorov po organih obeh držav na enem in istem kraju.

Temu vprašanju mora podpisana mestna občina posvečati največjo pozornost. Ne glede na dobiček, ki bi ga imelo prebivalstvo našega mesta takoj, se mora upoštevati, da bode kraj, izvoljen za skupne revizije v osebnem prometu, tudi v bodoče imel prednost za ustanovitev skupne carinske postaje v velikem blagovnem prometu. Ni dvoma, da se mora prej ali slej ustanoviti skupen obmejni kolodvor za našo kraljevino in Avstrijo. Vpraša se samo, ali bo kot kraj tega kolodvora določen naš Maribor, Špilje ali Lipnica. Mesto Maribor ima izvanreden gospodarski interes, da se obmejni kolodvor napravi v Mariboru, to pa iz sledečih razlogov:

1. Razmeroma dolgotrajna vožnja Maribor—Graz bi se znatno skrajšala, ako bi odpadel dolgi odmor radi revizije v Spielfeldu. Odhodi vlakov iz Maribora bi bili toliko poznejši, ne da bi se kratile zveze od Leibnitza in Graza in isto velja za povratek.

2. Sitno opetovano odpiranje prtljage bi bilo vsled skupne enkratne revizije odpravljeno.

3. Večja hitrost prometa in olajšanje revizije bi ugodno učinkovala na potniški promet. To pa bi bilo zelo koristno za tukajšnje hotele, kavarne in tudi za vse druge trgovine ker je naravno, da si številni ljudje — tuji nabavijo razne potrebščine v tujskem središču.

4. Ko bi pa pozneje tudi skupno ocarinjenje tovarnih in brzojavnih pošilk se izvrševalo v Mariboru, tedaj bi naše mesto mnogo pridobilo na veljavi v mednarodnem prometu. Tukajšnje špedicijske tvrdke bi imele ogromno delo, tuzemski eksporterji in importerji bi opravljali celokupne posle v Mariboru in s tem prihranili mnogo časa in denarja, inozemski trgovci, ki bi morali priti v Maribor radi opravljanja carinskih zadev pa bi oživljevali tujski promet.

5. Povečanje in modernizacija glavnega kolodvora smatralo se je že v predvojnem času za nujno potrebno. To vprašanje bi se avtomatično rešilo z ustanovitvijo obmejnega kolodvora, ker bi se v tem slučaju morale itak zgraditi nove stavbe ali pa stare primerno prirediti.

Ker bi uresničenje gornjega projekta pomenilo izvanredno veliko pridobitev ne samo za mesto Maribor ter naše obmejne kraje, temveč tudi za celo državo, prosi podpisana občina, da se naslovljeno ravnateljstvo na merodajnih mestih zavzame za čimprejšnjo upostavitev obmejnega kolodvora v Mariboru.

Župan dr. Leskover s. r. »

Iz utemeljenih razlogov je razvidno, da je ustanovitev obmejnega kolodvora na ozemlju naše kraljevine neobhodno potrebna iz ekonomskih in prometnih razlogov.

Vprašamo gospoda ministra:

1. Kako daleč so že dospela pogajanja z Nemško Avstrijo radi upostavitve skupnega obmejnega kolodvora za železniške proge na severu naše države?

2. Ali je gospod minister voljan pri pogajanjih z vso odločnostjo zastopati stališče, da se skupen obmejni kolodvor napravi na našem teritoriju v Mariboru.

Prosimo za ustmeni odgovor v zbornici.

Beograd, 14. maja 1925.

Franjo Žebot s. r. in tovariši.

Rajnega p. Kalista zadnja pot. Včeraj ob četrti uri popoldne so mariborske kat. organizacije, zastopniki uradov in ljudske množice spremile k večnemu počitku priljubljenega p. Kalista. Poslovilne besede mu je govoril č. g. frančiškanski provincial, spreved je vodil ob navzočnosti mnogo duhovnikov iz Maribora in okolice č. g. stolni prošt dr. Martin Matek. Spreved je krenil ob zvokih godbe kat. Omladine na samostanski vrt in od tamkaj v grobnico pod velikim oltarjem. Rakev so položili v grobnico nasproti rakvi rajnega škofa dr. Mihaela Napotnika, ki si je pridobil za blagopokojnim Kalistom največ zaslug za pozidavo frančiškanske bazilike in samostana. Oba zaslužna moža počivata sedaj skupaj pod oltarjem veličastne hiše božje, za katero sta se toliko trudila v življenju.

Tiskovna svoboda v Mariboru. Te dni je stal pred sodiščem odgovorni urednik »Volksstimme« g. Viktor Eržen. Dvignili in obravnavali so naenkrat kar devet obtožb. Te obtožbe so večinoma bazirale na policijskih ovadbah, glede katerih imamo tudi mi že več kot dovolj izkušnje. G. Eržen je bil v osmih slučajih oproščen in samo za neko malenkost obsojen na 200 din. globe. S tem slučajem in s tiskovno svobodo v Mariboru se bomo ob priliki še podrobneje bavili.

Podružniški odbor udruženja vojnih invalidov v Mariboru je v svoji seji dne 27. t. m. končno veljavno in soglasno sklenil, da začne akcijo za postavitev spomenika v spomin in počaščenje naših predragih padlih in žal že skoraj pozabljenih vojakov in primerno ureditev zelo zapuščenega in zanemarjenega vojaškega pokopališča. Spomenik bi naj stal na mestnem pokopališču v Pobrežju, kjer počiva več tisoč vojakov iz vseh delov bivše Avstrije, pa tudi tedanje Srbije, Rusije, Italije in drugih držav. Podružnica je določila v ta odbor naslednje: predsednika in podpredsednika tov. A. Krepeka in F. Geča, dalje tov. A. Goleža, J. Frasa in M. Pravdiča. V odbor se bo nadalje povabilo zastopnika mestne občine, vojaške oblasti, novinarskega udruženja sekcije Maribor, katoliškega in pravoslavnega vojnega kurata in dva strokovnjaka. Upamo, da bo javnost pozdravila ta korak in da ne bo korporacije in ne posameznika, ki ne bi podpiral te akcije, da se čimprej urešniči ta lepa misel. Čut pijetete do padlih in pozabljenih vojakov nam pa tudi naravnost velevala, da jih ne pozabimo, da jim postavimo dostojen spomenik in skrbimo za njihove grobove. Vzamimo si za vzgled vojaška pokopališča drugod. V sramoto so nam in ni čuda, da se zgriža vsak tujec, ki pride na naše pokopališče. Cel narč je zamišljen tako, da bi se že tekom tega leta odkril spomenik in primerno uredilo pokopališče in to še pred praznikom Vseh svetih. Natančneje se bo še poročalo, ko se sestane zgoraj navedeni odbor.

Naraščajski nastop mariborskega Orla. V nedeljo, 7. junija t. l., priredi orlovski odsek Maribor prvi, samo naraščajski nastop v Kamnici pri Mariboru. Točke bodo zanimive in gotovo je, da se jih bo tudi dobro izpeljalo. Posebno vabljeni so na to prireditve zlasti starši, ki imajo tukaj prilichnost, da se nad korajžnim nastopom in izvežbano telovadbo svojih otrok (prvič) zabavajo in veselijo, drugi pa se lahko največ tu priprečajo, kako je poseben telovadba in podobno gibanje potrebno za krepko vzgojo in rast. Zbirališče ob dveh popoldne na Koroški cesti 1. Na svidenje v Kamnici! Bog živi! Odbor.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru sporoča vsem interesentom, da so bila pogajanja glede »Okrožnice« od dne 5. aprila 1925, razposlane vsem odvetnikom in notarjem po Sloveniji, pri seji dne 26. maja 1925 zaključena in sicer le za mariborsko okrožje. Vsled podatkov teh pogajanj se je sklenilo v poletnem času od maja do novembra nepretrgano uradovanje od 8. do 13. ure in sicer le ob sobotah po vseh odvetniških in notarskih pisarnah in so pisarne dotične sobotne popoldneve zaprte. Občinstvo uljudno o tem obveščamo ter naprošamo, da svoja pravna opravila po teh pisarnah ob sobotah še dopoldne opravi, ker popoldne od 14. ure naprej so uradi tudi pri sodiščih, pri političnih oblastvih, pri bankah itd. zaprti in se tudi tam ne uraduje. — Odbor.

Od gojenk uršulinske šole v Varaždinu, ki so v nedeljo napravile izlet v Maribor, smo dobili te-le vrstice: »Prošle nedelje bila je naša uršulinska gradjanska škola na izletu v Mariboru. Več putem divili smo se lepotom slovenskom kraju a osobito nas oduševila okolica samoga

Maribora. Bregovi sa vinogradima podaju cijelomu kraju nešto mla i veselo. U gradu smo razgledali muzej, vrtlarstvo »Džamonja i. dr.« i crkve kao prvostolnu crkvu, franjevačku crkvu i crkvu sv. Josipa u Studenicama. Uz put smo vidjeli gradsko šetalište i različne zavode kao državnu realku, gimnaziju i preparandiju. Osobito moramo istaknuti naš pohod u samostanu školskih časnikih sestara, kojima još jednom srdačno zahvaljujemo na ljubeznosti, dočeku i gostoljubivosti. Nikada ne ćemo zaboraviti ni mladih Slovenkinja, naših vršnjakinja, koje su nas tolikim veseljem i ljubavlju susretale. Taj izlet u Maribor ostat će nam uvijek u ugodnoj uspomeni.

Čujemo, da nam bo prihodnja nedelja, 31. majnika prinela velik športni užitek. Klub kolesarjev »Perun« v Mariboru priredi ob priliki razvitja svojega prapora kolesarsko in motociklistično dirko na progi Maribor—Dravograd. Start bo ob 7. uri zjutraj na Koroški cesti pri km kamnu 1. Na kolesarsko dirko so se prijavili olimpijski dirkači, ki so dirkali na olimpijadi v Parizu. Nadalje so se prijavili iz Ljubljane in Zagreba najboljši motociklisti, med katerimi vidimo, že vsem športnikom znanega motorista Sotlerja iz Zagreba. Po dirki ob 11. uri se na Glavnem trgu razvije slavnostno klubov prapor. Popoldne ob 3. uri se vrši velika vrtna veselica v Narodnem domu, zvečer pa v vseh prostorih Narodnega doma s plesom ter raznimi drugimi zanimivimi točkami. Upamo, da bo ta nedelja prinela vsem športnikom in prijateljem športa obilo užitka.

Zveza vojaških vpokojencev ima jutri ob 10. uri predpoldne svoj redni občni zbor pri Götzu.

Prostovoljna požarna bramba v Kamnici priredi v nedeljo, dne 7. junija t. l., na vrtu g. Šeraka veliko poletno veselico. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo novih cevi, se velecenjeno občinstvo uljudno naproša, da se te prireditve polnoštevilno udeleži. — Odbor.

Na binkoštni ponedeljek prihiteli vse k sv. Urbanu, tam sestanek vseh ljubiteljev narave. Al si zdrav, al bolan, hodi vedno rad na Sv. Urban!

Kupujte srečke »Doma ubogih.« Razprodaja srečk »Doma ubogih« je v najboljšem teku. Stavbišče za hišo je na Betnavski cesti in v kratkem se razpiše konkurz za nabavo vseh ostalih 300 dobitkov. Hiša se prične zidati takoj po srečkanju.

Načelstvo oblastne strokovne zadruge brivcev, lasničarjev in sorodnih strok v Mariboru javlja p. n. občinstvu in vsem svojim članom, da so brivnice in damski česalni saloni na binkoštno nedeljo, dne 31. maja 1925, dopoldne od pol 8. ure do 12. ure odprti, na binkoštni ponedeljek, dne 1. junija 1925 pa celi dan zaprti.

Gasilno društvo v Pobrežju priredi na binkoštni ponedeljek veliko vrtno veselico pri gospe Rojko na Spodnjem Pobrežju v proslavo 20letnega gasilnega delovanja v Pobrežju. Čisti dobiček je namenjen za nabavo gasilnega avtomobila.

Prostovoljno gasilno društvo v Pobrežju pri Mariboru hoče svoje delovanje poglobiti in razširiti. Nabaviti si hoče lastni gasilni avtomobil, ki bi naj nudil hitro pomoč onim, ki jim ogenj grozi uničiti vse to, kar so si s trudom priborili v teku svojega življenja. V ta namen je društvo razposlalo te dni na razne osebe in korporacije prošnje, da podpirajo društvo po svojih močeh ter mu tako pomagajo uresničiti stavljeno si nalogo. Prosimo in upamo, da naših prošenj ne zavrzete, ampak nam pomagate po svojih močeh. Zrno do zrna pogaja!

Pobrežje pri Mariboru. Delavska telovadna in kulturna zveza »Svoboda«, podružnica v Pobrežju priredi v nedeljo, dne 7. junija t. l. v lepem in velikem gostilniškem vrtu gostilne g. Simoniča v Pobrežju vrtno veselico. Spored bo zelo obširen in se bode lahko vsak gost najboljšje zabaval. Začetek veselice ob 15. uri popoldne, konec o polnoči. Vstopnina za osebo 5 D. V slučju slabega vremena se vrši veselica drugo nedeljo 14. t. m. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

LISTEK.

Mali svet naših očetov.

Roman v treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.

Prevod iz italijanščine.

15

Inženjer je spoznal, kam to vprašanje meri; zato se je za trenutek ustavil in odgovoril, obrnivši se, z ironično in zmagovalno dobrohotnostjo:

»Starejši sem od Vas.«

In nadaljeval je pot brez usmiljenja do gospoda Giacoma.

»Jaz sem bil rojen osemindesetega,*« je zastokal Puttini.

»In jaz petindesetega«, je odgovoril inženjer, ne da bi se ustavil. »Naprej!«

K vsi sreči za Puttinija je bilo le še malo korakov do cilja. Že sta zagledala debeli zid zakristije, ki je spadala k cerkvi v Castellu, in stopnice ob vhodu v mestece. Kreniti sta morala v vežo župnišča. Trebalo je v temi iskati vhoda. In tedaj je gospod Giacomo v bujni domišljiji videl toliko nevarnih, opolzkih kamnov, toliko preklicanih izdajalskih stopnic, da je kar obstal, prekrižal roke na bunki palice in takole modroval:

*) to se razume, da leta 1788. Op. prev.

»Tristo zelenih vragov! Ne, gospod inženjer. Ne, ne, ne. Res ne morem, ostal bom tukaj. Vi boste že prišli do cerkve! Cerkev je tam. Jaz počakam tukaj. Tristo zelenih vragov!«

Teh drugih »tristo« je zamoljal gospod Giacomo bolj zase kot zaključek samogovora o neprijetnih »pristiklinah«, spremljajočih glavno kolobocijo, v katero se je podal.

»Počakajte!« mu je rekel inženjer.

Od cerkvenih vrat je prihajal žarek luči. Inženjer je stopil v cerkev in se takoj vrnil s cerkovnikom, ki je baš pripravljaval klečalnike za ženina in nevesto. Zgrabil je cerkvenik brž za kajfež, prižgal svečo na koncu, stopil na cerkveni prag ter svetil gospodu Giacomo pred nogami, kakor daleč je segal kajfež. Gospod Giacomo pa ni bil nič kaj zadovoljen s to cerkveno razsvetljavo. Stopal je sicer naprej, a venomer zabavljal čez kamenje, čez temo, čez »sveti« košček sveče na kajfežu in čez cerkovnika, ki mu ga je molil pod nos in noge, dokler ni cerkovnik spet zginil v cerkev, gospoda Giacoma pa prejel inženjer in ga vlekel kljub njegovemu nememu uporu kot ščuko na trnku do praga Rigeveve hiše.

Hiše v Castellu se stiskajo v vrsti po valovitem pobočju gore ter uživajo solnce in razgled na jezero. Vse svetle in smebljajoče se so proti odprti strani, vse temne pa proti tisti strani, kjer žalostno stoji za njimi druga vrsta nesrečnih hiš; slične so tiste vrste srečnim ljudem na svetu, ki se napram revščini, ki jih obdaja, drže sovražnovesno ter trdno skupaj drže, da bi jim ta revščina ne prišla preblizu. In Rigeveva hiša je bila med temi srečnimi ena najtemnejših proti strani, kjer je stala beračija kmetskih hišic, ena najsvetlejših pa proti solnčni strani. Od vrat s ceste vodi dolg, ozek hodnik, do majhne, odprte verande, od katere se pride po par stopnicah doli na majhno, belo teraso, ki se nahaja med sprejemnico in visokim zidom brez oken. Obrnjena je proti gorskim vrhovom, proti globinam, iz katerih prihaja potok Soldo in proti jezeru prav do zelenih zalivov Birosini in Doi, prav do jasnih dolin tam preko gore Caprin in Gandria.

Gospod Rigej, rojen v Milanu, je bil po očetu Francoz. Bil je profesor francoskega jezika v zavodu gospe Berra. Ko pa so začele krožiti govorice, da je brezverec, je izgubil službo in tudi večino svojih zasebnih ur. Zato je kupil leta 1825. to hišico, da bi se preselil iz Milana ter tu v miru in poceni živel. Poročil se je bil s sestro inženjerja Ribere ter leta 1844. umrl. Zapustil je svoji ženi petnajstletno hčerko in razen hišice še nekaj tisoč šmarnih petic.

Komaj je inženjer, ne baš tiho potrkal na vrata, že so se v veži začuli tihi koraki, vrata so se odprla, in glas, niti nežen niti zvonek, toda neizmerno blagodoneč, je zašepetal: »Kakšen hrup, stric!«

»E kaj!« je rekel očetovsko inženjer, »mar naj bi z nosom potrkal?« Nečakinja pa mu je z eno roko mašila usta, z drugo ga potegnila v vežo, prijazno pozdravila gospoda Giacoma in zaprla vrata; vse to je izvršila v trenutku. V tem pa je isti gospod Giacomo, težko sopihajoč stopal: »Velecenjena gospodična . . . v posebno čast si štejem . . .«

»Hvala, hvala«, je odgovorila Luiza, »stopite naprej, prosim, moram govoriti par besed s stricem.«

Možiček je stopil naprej, držeč klobuk v roki, mladenka pa je nežno objela svojega starega strica, ga poljubila, naslonila glavo na njegove prsi in se mu ovila z rokami okoli vratu.

»No, kaj je?« je vprašal inženjer in se skoraj branil teh nežnosti, ker je čutil v njih toliko hvalečnosti, ki bi je ne bil prenesel, če bi jo bila deklica izrazila z besedami. »Dovolj, dovolj! Kako je mami?« Luiza mu je odgovorila samo s tem, da mu je znova stisnila roko. Stric je bil zanj več kot oče, bil je hišni angel varih, četudi v svoji veliki, preprosti dobrotljivosti ni niti sanjal, da ima kako zaslužnje napram svoji sestri in svoji nečakinja. Kaj bi bili revji začeli brez njega z onimi ubogimi dvanajstimi ali petnajstimi tisoči petic, ki jima jih je zapustil Rigej? Stric je imel kot inženjer pri Uradu za javna dela zelo dobre dohodke. Zmerno je živel v Comu s svojo staro gospodinjo, in njegovi prihranki so prihajali v Rigevevo družino. Sprva je bil nastopil odkrito in odločno proti Luizinemu nagnjenju napram Francu, ker se mu je zdela zveza preveč neenaka. Potem pa, ko sta mlada človeka le vztrajala in je tudi njegova sestra privolila, je ohranil svoje mnenje sam zase in jim je pomagal, kolikor je bilo v njegovi moči.

»In mama?« je ponovil.

Zvečer se je počutila zelo slabo in je bila čisto mirna, sedaj pa je nekoliko razburjena. Pred pol ure je namreč prišel Franco in povedal, da je imel nekaj prepis s staro materjo.«

»Joj meni!« je vzkliknil inženjer, ki je imel navado, da je pomiloval s tem vzklikom samega sebe, kadarkoli je slišal o pogreških drugih.

»Ne, stric! Franco ima prav.«

Luiza je izpregovorila te besede z nepričakovanim ponosom. »Da, res!« je vzkliknila, ker je stric z zategnjenim »hm!« skušal izraziti svoj dom. »Polnoma prav ima! Toda«, je tiho pristavila, odšel je baje od doma na tak način, da bo stara mati najbrže vsemu na sled prišla.«

»Saj je bolje tako«, je rekel stric in obrnil svoj korak proti terasi.

Luna je bila zašla; bila je tema. Luiza je zašepetala: »Mama je tu!«

(Dalje prihodnjič.)

Po zaključitvi lista došle novice.

75 letnica ljubljanskega vladike dr. A. B. Jegliča. Danes praznuje ljubljanski škof dr. A. B. Jeglič 75 letnico svojega rojstva. Sivolasemu jubilarju utripeljejo nasproti ljubeča srca sinov in hčera majke Slovenije, saj je v vladiki Jegliču poosebljen prvi reprezentant, dobitnik, buditelj in mecen slovenskega ljudstva. Bog ga ohrani slovenskemu ljudstvu še mnogo let!

Pogreb čast. kanonika Ivana Bohanec dne 28. maja v Smarju. Udeležba je bila zelo velika! Občinski odbor je položil na krsto velik venec. Polnoštevilno je bilo zastopano uradništvo, požarna bramba in orožništvo. Duhovnikov je bilo 43, med temi arhidijakon Hrastelj iz Konjic. Nagrobni govor je govoril in pogreb vodil stolni kanonik in župnik Franc Moravec, slovesno zaдушnico je pel naddekan Alojzij Arzenšek.

DIJAŠKI ORLOVSKI DAN V ORMOŽU.

(7. junija 1925.)

»Dvignite, Orli krila ponosna . . . k božjemu solncu vabi nas žar!« Kolikokrat se razlega ta naša himna po naših prireditvah, po vaseh in mestih. Kako se iskre lica fantov Orlov, ko vidijo, da se ljudstvo njih poleta zaveda, ko gledajo nastop svojih sinov, svojih Orlov. In iskro takega veselja, takega navdušenja hočemo doživeti tudi mi dijaki-Orli v Ormožu! Ta dan naj bo svetel dan za vse kat. dijaštvo zelene Štajerske, veselja dan pa tudi za ves ormoški okraj.

Pomladi kipi v naravi — pomlad kipi tudi v nas mladih. Kaj nam mar preteklost, polna plitvega liberalizma; vesela pomladna sedanost nam je le odsev lepe bodočnosti, ki si jo hočemo ustvariti s svojim poštenim slovenskim, vernim narodom.

Otroci težke dobe smo! Doba velike morije, svetovne vojne, ki je krona materijalističnemu brezverskemu vladanju, je za nami. Videli smo poraz sebičnosti in kapitalističnega absolutizma. Gledali pa smo z njim vzporedno Krekovo prerajanje slovenskega naroda do osvoboditve in obenem duševno otrplost in otopelost malomeščanskega, liberalnega rodoljubarstva. Dobro se zavedamo, kje stojimo. Naša zastava je križ in pisan program: katoličanstvo!

Tudi pot, po kateri hočemo iti, smo si že izbrali. Nazaj k svojemu ljudstvu, nazaj k njegovim šegam, nazaj v študij njegovega duševnega življenja, polnega lepote in poezije, opevanega v naših narodnih pesmih. Z duhom slovenske, globoko prežete krščanske preteklosti obogatiti svojo notranjost, to hoče biti naš cilj.

Ko bomo tako razorali svojo slovensko ledino, bomo z duhom krščanstva s svojimi brati s Srbi in Hrvatii ustvarili v svoji državi novo dobo!

O vsem tem bomo govorili na dopoldanskem zborovanju, ki se vrši po maši v Katoliškem domu!

Pridite vsi naši prijatelji! Udeležite se našega praznika! Z vašo pomočjo hočemo delati!

Z Bogom za narod! Bog živi!

Mariborska podružnica SPD išče oskrbnika za planinsko kočjo na Klopnem vrhu pod zelo ugodnimi pogoji. Sezona od junija do septembra. Nastop takoj. Reflektanti se naj javijo v trgovini Igo Baloha, Maribor, Gosposka ulica 15. 253

Pekovski vajenec se takoj sprejme v pekarni Rudolf Smo-nig, Svečina, pošta Zg. Sv. Kungota. 246 2—1

Pouk posameznikov v strojepisju, stenografiji, računstvu (nauk o menicah, kalkulacijah, kontokorentih itd.), ameriškem in dvostavnem knjigovodstvu z bilanco, korespondenci in registraturi. Začetek dnevno. Traja 3 do 6 mesecev. Samo praktično, temljito, lahko umljivo. Kovač, Maribor, Krekova ulica 6. 256

Košnja na travniku, 10 oralov velikem, v Kamnici, ob glavni cesti, je naprodaj. Naslov v upravnistvu. 254

Prima Dürkopp šivalni stroji in kolesa po najnižjih cenah pri Alojzu Ussar, Maribor, Krekova ulica 14. 103

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1—1. 107

Laneno prejo tke v lepo domače platno in zamenjava predivo najugodnejše: Tkalnica »Krosna«, v Ljubljani, Zrinjskega cesta 6. 227 3—1

PALMA

kaučuk podbetniki in podolati

vzdržijo vsako vreme, so prožni in higijenični.

Pozor! Obiščite

o priliki binkoštnih praznikov restavracijo »Kosovo« v Mariboru, Grajski trg 1, kjer se toči pristno dalmatinsko vino po 10 din. v restavraciji, kakor tudi v dalmatinski kleti, nadalje štajerska stara in nova vina. Od osme ure naprej vedno gorka in mrzla jedila. 255

Stoj! Kam?

Kdor se hoče k binkoštnim praznikom poceni in solidno obuti, iaj na vsak način obišče 250

TRGOVINO ČEVLJEV, MARIBOR, GOSPOŠKA UL. 37

Morske ribe

sveže, pečene in marinirane (savour), kakor tudi druge okusne zakuske in zajamčeno pristna dalmatinska vina, olivno olje, vinski kis itd., dobite vedno v znani

DALMATINSKI KLETI JOSIPA POVODNIKA,
MARIBOR, VOJAŠNIŠKA ULICA ŠT. 4.

Okusno, pristno ribje jelo,
vince črno ali belo,
Rezka urno Ti prinese,
vse izborna se obnese!

252

Apno, trboveljski cement, mavec (gips), strešno lepenko, koks, premog, štukaturo itd. dobavlja v vsaki množini in najceneje trdka

M. Korošec. Maribor

Aleksandrova cesta 23, na dvorišču.

Kupujem tudi zdravo celo in zdrobljeno smrekovo skorjo (lubje in čreslo). Sporočite mi takoj količino in ceno.

Popolnoma varno

naložite svoj denar pri

KREKOVI POSOJILNICI V MARIBORU

reg. zadr. z neom. zav.

Koroška cesta št. 1 pri cerkvi sv. Alojzija.

Sprejme vsako, tudi najmanjšo vlogo. Obre-
stuje zelo ugodno, večje vloge pa po dogo-
voru. — Uradne ure: sobota: 15.—17. —
nedelja: 10.—12.

Pozor!

Ker opustimo trgovino z urami v Slovenski ulici 5, prodajamo do 1. julija 1925 vse ure, zlatnino in srebrnino za izredno znižane cene. 242 5—1

F. KNESER, MARIBOR, SLOVENSKA ULICA 5.

POPRAVILA

MEHNIK IVAN LEGAT
špecialist za pisarniške stroje

MARIBOR

samo Vetrinjska ulica 30.

Telefon št. 434.

CEMENT

APNO la.

TRAYERZE

in vse vrste železnine
po najnižji ceni se
dobi na drobno in de-
belo pri trdki

Ivan Koražija

trgovina z železnino

: Maribor :

Aleksandrova cesta 42

Meljska cesta 1.

Prvovrstno čajno maslo

iz pastirizirane smetane z garantirano trpežnostjo, oferir
po najnižjih dnevnih cenah I. mariborska mlekaria Adolf
Bernhard, Maribor, Aleksandrova cesta 51. — Razpošilja
se po pošti na vse strani. Na željo v 1/8 in 1/4 kg kosih
pakovano. 661

Moške klobuke

najnovjših oblik, po najnižjih cenah kupite pri trdki
Anica Traun, Maribor, Grajski trg 1

Denar naložite

najboljše in najvarnejše
pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru,
Stolna ulica št. 6 F. Z. Z. N. Z., Stolna ulica št. 6

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%
oziroma po dogovoru.

Rogaška Slatina

najmodernejšo zdravilišče v naši državi. — Jako ugodno subalpinsko
podnebje.

Sezona od 1. maja do 30. septembra.

Svetovno priznana zdravilišče za kronične bolezni v želodcu in črevih,
za jetrne in ledvične bolezni, debelost, žolčni kamen in putiko.

Mineralna voda Rogaske Slatine je priznana istovredna z ono v Karlovih
varih in Marijinih laznih na Češkem.

Prospekte pošilja brezplačno: Ravnateljstvo zdravilišča, cenike in po-
goje za nakup mineralne vode daje zastopnik za Maribor in okolico:
M. Berdajš, Maribor.

Zadružna gospodarska banka d. d.,

Podružnica v Mariboru.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.
Izvršuje vse bančne posle najkulantneje! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tek. računu.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razr. loterije.